

ВИСНОВОК
Міністерства юстиції України
за результатами правової експертизи
проєкту Закону України «Про основні засади державної ветеранської
політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни»

Загальна підсумкова оцінка: відповідний із зауваженнями щодо недотримання вимог нормопроєктувальної техніки.

Розробник

Міністерство у справах ветеранів України.

Правові підстави прийняття (схвалення) акта

Стаття 93 Конституції України.

Антикорупційна експертиза

У проєкті Закону відсутні корупціогенні фактори.

Оцінка відповідності проєкту акта законодавства Конституції та законам України, іншим актам законодавства

Відповідний (чек-лист 1).

Оцінка відповідності проєкту акта законодавства принципу недискримінації (антидискримінаційна експертиза)

Відповідний (чек-лист 2).

Оцінка відповідності проєкту акта законодавства вимогам нормопроєктувальної техніки

Невідповідний (чек-лист 3).

Оцінка відповідності проєкту акта законодавства принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Відповідний (чек-лист 4).

Оцінка відповідності проєкту міжнародного договору України, який пропонується схвалити (підписати) згідно з проєктом акта законодавства, Конституції та законам України

Проєкт акта законодавства не є проєктом акта законодавства, яким пропонується схвалення (підписання) проєкту міжнародного договору України (чек-лист 5).

Правову експертизу проведено

Управління соціального, трудового та гуманітарного законодавства Департаменту публічного права.

**Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України –
Міністр юстиції України**

Ольга СТЕФАНІШИНА

Олександр Нещерет 279 65 28

СЕД АСКОД
Міністерство юстиції України
№ 76641/80425-26-25/7.2.1 від 29.05.2025
Підписувач Стефанішина Ольга Віталіївна
Сертифікат 382367105294AF9704000000C3152B017D0FD302
Дійсний з 06.09.2024 17:30:53 по 06.09.2026 17:30:53

Оцінка відповідності проєкту акта законодавства Конституції та законам України, іншим актам законодавства

Підсумкова оцінка: відповідний.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект акта відповідає Конституції України</i>	так
2	<i>Проект акта відповідає чинним міжнародним договорам України, стандартам Ради Європи у сфері демократії, верховенства права та прав людини, положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод з урахуванням практики Європейського суду з прав людини</i>	так
3	<i>Проект акта відповідає законам України / узгоджується із законами України</i>	так
4	<i>Проект акта відповідає актам Президента України / узгоджується із актами Президента України</i>	так
5	<i>Проект акта узгоджується з актами такої ж юридичної сили</i>	так
6	6.1. Як вбачається з пояснювальної записки до проєкту Закону України «Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни» (далі – проєкт Закону), його розроблено на виконання пунктів 351, 359 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 11 лютого 2025 року № 4228-ІХ. Проте згідно з пунктами 351, 359 вказаного Плану Міністерству у справах ветеранів України доручено розробити проєкти законів <u>про основні засади державної ветеранської політики та про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо системи переходу від військової служби до цивільного життя</u>. 6.2. Проєктом Закону передбачається шляхом прийняття окремого закону визначити засади державної політики щодо ветеранів / ветеранок, а саме правовий статус ветеранів / ветеранок, ветеранів / ветеранок, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, коло осіб, які належатимуть до таких категорій осіб, та встановити новий підхід до надання державної підтримки таким особам. Також передбачається внести зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», змінивши його назву назвою «Про ветеранів війн ХХ століття», визначити правовий статус ветеранів війн ХХ століття, залишивши при цьому існуючий перелік пільг таким категоріям осіб. Водночас слід зазначити, що окремі положення проєкту Закону, зокрема статті 15, 21 проєкту Закону, якими передбачається врегулювати питання державної підтримки у сфері охорони здоров'я, соціальної підтримки ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, не є деталізованими, що не дає чіткого розуміння, чи є певна послуга безоплатною, наприклад, при наданні медичних послуг, і що саме входить до таких послуг, а також не вбачається гарантований розмір певних пільг, оскільки передбачається заміна певних пільг грошовою допомогою тощо. Це стосується також і виплати одноразової грошової допомоги у зв'язку із загибеллю (смертю) члена сім'ї у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України (пункт 3 частини другої статті 21 проєкту Закону), розмір якої на цей час чітко визначений у частині десятій статті 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх	

соціального захисту».

При цьому звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» права та пільги ветеранів війни і членів сім'ї, встановлені раніше законодавством України і законодавством колишнього Союзу РСР, не можуть бути скасовані без рівноцінної заміни.

6.3. Проектом передбачається запровадити нові види соціальних виплат і гарантій ветеранам / ветеранкам російсько-української війни (грошової допомоги на оплату житлово-комунальних послуг; підтримки на проживання та оренду житла; переобладнання автомобіля тощо).

Статтею 36 проекту Закону передбачається, що фінансове забезпечення державної ветеранської політики здійснюється відповідно до цього Закону та інших нормативно-правових актів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг коштів державного бюджету, що спрямовуються на державну ветеранську політику, визначається Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік.

При цьому пунктом 1 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується встановити, що цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Зазначаємо, що правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи та основи бюджетного процесу визначаються Бюджетним кодексом України.

Згідно зі статтею 7 цього Кодексу бюджетна система України ґрунтується, зокрема, на принципах збалансованості та обґрунтованості, згідно з якими повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період, бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил.

Додатково зауважуємо, що оскільки поданий законопроект може вплинути на видаткову частину Державного бюджету України для вироблення остаточної позиції щодо фінансової можливості реалізації відповідних ініціатив слід враховувати позицію Міністерства фінансів України, в тому числі викладену у висновку від 30 квітня 2025 року № 09000-08-5/12450.

6.4. Пунктом 6 частини першої статті 1 проекту Закону запропоновано визначити, що ветеранський простір – заклад державної, комунальної або приватної форми власності (окрім надавачів соціальних послуг), діяльність якого спрямована на сприяння реінтеграції ветеранів / ветеранок в цивільне життя, організацію їх реабілітації та адаптації, формування, зміцнення життєстійкості, надання інформаційно-консультативної, психологічної, правової та іншої підтримки і допомоги ветеранам / ветеранкам, членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

Щодо використаного у пропонованій дефініції формулювання «заклад державної, комунальної або приватної форми власності» варто зауважити, що 28 лютого 2025 року набрав чинності Закон України № 4196-IX «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» (далі – Закон України № 4196-IX), який вводить в дію через шість місяців з дня набрання чинності (28 серпня 2025 року) та має на меті реформування юридичних осіб, утворених в організаційно-правовій формі державного підприємства, шляхом перетворення їх

в акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, 100 відсотків акцій (часток) у статутному капіталі яких належать державі.

Відповідно до частини першої статті 13 цього Закону *створення юридичних осіб в організаційно-правових формах державного підприємства* (державного комерційного підприємства, державного некомерційного підприємства, казенного підприємства), *комунального підприємства* (комунального комерційного підприємства, комунального некомерційного підприємства), *спільного комунального підприємства, приватного підприємства*, іноземного підприємства, дочірнього підприємства, підприємства об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємства споживчої кооперації забороняється.

Таким чином, з моменту набрання чинності проектом Закону його положення не будуть враховувати норми Закону України № 4196-IX (який буде введений в дію 28 серпня 2025 року), з огляду на що законопроект потребує перегляду з урахуванням запропонованого Законом України № 4196-IX реформування в частині організаційно-правових форм юридичних осіб.

Крім того, щодо вживання у тексті проекту Закону формулювання «підприємства, установи, організації» у відповідних відмінках (зокрема, у пункті 5 частини першої статті 7, частині першій статті 18 проекту Закону) зазначаємо, що воно є застарілим, оскільки базується на положеннях Господарського кодексу України.

Так, набрання чинності Закону України № 4196-IX має на меті вилучення з правового поля України низки застарілих термінів щодо організаційно-правових форм юридичних осіб, у тому числі таких як «підприємство» та «господарські організації». При цьому реформування полягає у запровадженні перехідного періоду на три роки для поступового припинення «підприємств» та «господарських організацій» і їх перетворення у товариства.

Елементом реформи є внесення змін цим Законом до низки законодавчих актів щодо вилучення з них застарілої термінології «підприємства, установи, організації», з огляду на що більш сучасним підходом для позначення відповідних суб'єктів є застосування формулювання *«юридичні особи, незалежно від організаційно-правової форми»*.

6.5. Статтею 20 проекту Закону передбачається врегулювати відносини, пов'язані з підтримкою у забезпеченні житлом ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Згідно з частиною першою статті 20 проекту Закону *забезпечення права ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України на житло*, у тому числі на оренду соціального житла з державного житлового фонду та житлового фонду територіальних громад, здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування шляхом їх участі у фінансово-кредитних механізмах підтримки будівництва (придбання) доступного житла.

У свою чергу механізми підтримки будівництва (придбання) житла чи забезпечення житлом визначені у частині третій цієї ж статті проекту Закону.

Водночас на відміну від чинного правового регулювання вказаних відносин, що передбачає право ветеранів війни, які перебувають на обліку потребуючих поліпшення житлових умов, на першочергове забезпечення жилою площею, проект Закону не закріплює такого права.

При цьому зазначений проектом Закону підхід кореспондується з механізмами реалізації права на житло, визначеними у проекті Закону «Про основні засади житлової політики», який на сьогодні зареєстрований у Верховній Раді України за № 12377 від 06 січня 2025 року (внесений Кабінетом Міністрів України).

У зв'язку з цим звертаємо увагу на ризики, які можуть виникнути у разі, якщо проєкт Закону набере чинності раніше, ніж проєкт Закону «Про основні засади житлової політики».

6.6. Частиною другою статті 22 проєкту Закону пропонується встановити, що ветерани / ветеранки, члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України звільняються від сплати судового збору щодо спорів, пов'язаних з порушенням їхніх прав відповідно до статусу.

Також підпунктом 19 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується, зокрема, викласти в новій редакції пункти 13 та 16 частини першої статті 5 Закону України від 08 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір» (далі – Закон № 3674-VI), якими передбачити, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються ветерани війни, ветерани / ветеранки, постраждалі учасники Революції Гідності, Герої України, члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України – у справах, пов'язаних з порушенням їхніх прав, пільг та гарантій, передбачених нормативно-правовими актами, а також позивачі – за подання позовів щодо спорів, пов'язаних з наданням статусу ветерана / ветеранки відповідно до статті 7 Закону України «Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни».

Щодо наведеного вище слід висловити таке застереження.

Відповідно до положень статті 9 Закону № 3674-VI судовий збір сплачується за місцем розгляду справи та зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України.

Кошти судового збору спрямовуються на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, а також на забезпечення архітектурної доступності приміщень судів, доступності інформації, що розміщується в суді, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Положеннями статті 130 Конституції України встановлено, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Згідно зі статтею 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» незалежність судді забезпечується, зокрема, окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим законом, і належним матеріальним та соціальним забезпеченням судді.

Слід зауважити, що судовий збір є тим джерелом наповнення державного бюджету, яке спрямоване на забезпечення ефективного функціонування органів судової влади, з тією метою, щоб кошти, отримані від його сплати, покривали якомога більшу частину потреб в їх бюджетному фінансуванні.

Достатнє надходження коштів судового збору є необхідною умовою для забезпечення належного функціонування судів та здійснення правосуддя.

6.7. Підпунктом 18 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується, зокрема, зміни до пункту 17 частини першої статті 14 Закону України від 02 червня 2011 року № 3460-VI «Про безоплатну правничу допомогу» (далі – Закон № 3460-VI), якими передбачити заміну слів «ветерани війни та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною» словами «ветерани війни та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, ветерани / ветеранки, ветерани / ветеранки, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, та члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України».

	Враховуючи, що проектом Закону пропонується розмежування в законодавчому регулюванні статусу ветеранів війн XX століття та ветеранів / ветеранок російсько-української війни, з метою визначеності понять та термінів пропонуємо у пункті 17 частини першої статті 14 Закону № 3460-VI передбачити посилання на закони України «Про ветеранів війн XX століття» та «Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни», які визначатимуть статус відповідних осіб. 6.8. Проектом Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», виключивши положення що регулюють питання статусу учасника бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, зокрема <i>військовослужбовців військових прокуратур, а також членів їх сімей</i>, та висловлюємо застереження в частині недотримання вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, зокрема пункту 5 § 33 щодо обов'язкового погодження проекту акта всіма заінтересованими органами, в тому числі і з Офісом Генерального прокурора
--	---

Чек-лист 2

Оцінка відповідності проекту акта законодавства принципу недискримінації (антидискримінаційна експертиза)

Підсумкова оцінка: відповідний.

Критерії оцінки:

1	При підготовці проекту акта:	
1.1	забезпечено відсутність положень, які створюють ситуацію, за якої особа та/або група осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними ознаками, іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними	так
1.2	забезпечено відсутність положень щодо дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб у формі: прямої дискримінації; непрямої дискримінації; підбурювання до дискримінації; пособництва у дискримінації;	так

	утиску	
1.3	дотримано принципу недискримінації у сфері громадсько-політичної діяльності; державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; правосуддя; трудових відносин, у тому числі застосування роботодавцем принципу розумного пристосування; охорони здоров'я; освіти; соціального захисту; житлових відносин; доступу до товарів і послуг; інших сферах суспільних відносин, а саме – забезпечено: рівність прав і свобод осіб та/або груп осіб; рівність перед законом осіб та/або груп осіб; повагу до гідності кожної людини; рівні можливості осіб та/або груп осіб	так
2	<i>Запропоновані проектом акта позитивні дії мають правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної чи фактичної нерівності у можливостях для особи та/або групи осіб реалізовувати на рівних підставах права і свободи, надані їм Конституцією і законами України</i>	так
3	<i>Внаслідок прийняття акта неможливе в короткостроковій або довгостроковій перспективі погіршення/ послаблення: забезпечення рівності прав і свобод осіб та/або груп осіб; забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб; поваги до гідності кожної людини; забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб</i>	так

Чек-лист 3

Оцінка відповідності проекту акта законодавства вимогам нормопроєктувальної техніки

Підсумкова оцінка: невідповідний.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект акта відповідає вимогам нормопроєктувальної техніки</i>	ні
1.1	чи відповідає назва проекту акта його змісту	ні
1.2	чи відповідає проект акта вимогам щодо виду нормативно-правового акта	
1.3	чи дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проекту акта	ні
1.4	чи не виходить зміст проекту акта за межі предмета його правового регулювання	ні
1.5	чи дотримано вимог щодо зменшення до мінімуму кількості актів з одного питання	
1.6	чи дотримано вимог щодо неприпустимості повтору нормативних положень, визначених раніше прийнятими актами	
1.7	чи дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства	ні
1.8	чи дотримано вимог внесення змін до актів законодавства, визнання їх такими, що втратили чинність, або скасування	
1.9	чи дотримано вимог правил нормопроєктувальної техніки щодо посилань на інші акти законодавства	

1.10	чи дотримано вимог щодо написання найменувань органів державної влади, інших державних органів, підприємств, установ та організацій	
1.11	чи дотримано вимог щодо зазначення джерел опублікування актів законодавства	
1.12	чи є проєкт акта логічно послідовним з точки зору викладу тексту акта	ні
1.13	чи дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проєкту акта	ні
1.14	чи дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проєкту акта	ні
1.15	чи дотримано вимог щодо неприпустимості в проєкті акта суперечності смислового плану	ні
1.16	чи дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта	ні
1.17	чи дотримано вимог стосовно стилю і викладу тексту проєкту	
1.18	чи дотримано вимог щодо правил застосування слів іноземного походження	
1.19	чи дотримано вимог щодо відсутності в проєкті акта значної кількості винятків із загальних правил	
1.20	чи дотримано інших вимог нормопроектувальної техніки	ні

Обґрунтування зазначених невідповідностей (неузгодженостей):

№ з/п	Положення проєкту акта	Обґрунтування невідповідності (неузгодженості)	Пропозиція щодо усунення невідповідностей (неузгодженостей)
1	У назві проєкту Закону йдеться про <u>основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни</u>	<i>1.1. Не дотримано вимог щодо відповідності назви проєкту акта його змісту.</i> Назва проєкту не відповідає преамбулі проєкту, в якій йдеться про <u>організаційні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни</u> , а також не відповідає змісту проєкту, оскільки в ньому йдеться про ветеранів / ветеранок	Назва та зміст проєкту Закону потребують узгодження між собою
2	Назва та текст проєкту Закону містять термін «російсько-українська війна» у відповідних відмінках	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проєкту акта.</i> <i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Щодо запропонованого варто звернути увагу, що станом на сьогодні у законодавчих актах не визначено значення терміна	Проект Закону доцільно доопрацювати з урахуванням наведеного

		«російсько-українська війна». При цьому у проекті Закону також відсутнє визначення значення вказаного терміна. Враховуючи вимоги нормопроектувальної техніки щодо точності та уніфікованості термінології, проект Закону доцільно доопрацювати, визначивши значення терміна «російсько-українська війна» для цілей проекту Закону. Разом з тим вважаємо за доцільне звернути увагу, що у деяких законопроектах, зокрема у проекті Закону «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» (реєстр. № 13273 від 12 травня 2025 року), поданому на розгляд народним депутатом України Потураєвим М.Р. та іншими, запропоновано визначити значення терміна «Війна за Незалежність України»	
3	Пунктом 4 частини першої статті 1 проекту Закону пропонується визначення терміна «ветеранська громадська організація»	<i>1.13. Не дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проекту акта.</i> <i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Слід зазначити, що термін «ветеранська громадська організація» далі по тексту проекту Закону більше не використовується. Водночас у проекті Закону вживаються такі терміни, як «громадські об'єднання» та «громадське об'єднання ветеранів війни». Аналіз наведеного свідчить про термінологічну неузгодженість та смислову суперечність положень проекту Закону	Проект Закону потребує доопрацювання з урахуванням наведеного
4	Пунктом 4 частини першої статті 1 проекту Закону передбачається,	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i>	Пункт 4 частини першої статті 1 проекту Закону

	що ветеранська громадська організація – добровільне об'єднання в розумінні статті 1 Закону України «Про громадські об'єднання», засновниками та не менш як дві третини членів органу управління і членів якого є ветерани / ветеранки, та яке утворено з метою захисту прав і свобод, реалізації соціальних, культурних та інших інтересів ветеранів / ветеранок, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України	З огляду на запропоноване зазначаємо, що Законом України «Про громадські об'єднання» врегульовані принципи діяльності громадських об'єднань, серед яких є, зокрема, принципи добровільності, рівності перед законом, самоврядності. Так, добровільність передбачає право особи на вільну участь або неучасть у громадському об'єднанні, у тому числі в його утворенні, вступі в таке об'єднання або припиненні членства (участі) в ньому. Рівність перед законом передбачає, що громадські об'єднання є рівними у своїх правах та обов'язках відповідно до закону з урахуванням організаційно-правової форми, виду та/або статусу такого об'єднання. Самоврядність передбачає право членів (учасників) громадського об'єднання <i>самостійно здійснювати управління діяльністю громадського об'єднання відповідно до його мети (цілей), визначати напрями діяльності, а також невтручання органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в діяльність громадського об'єднання, крім випадків, визначених законом.</i> Водночас держава забезпечує додержання прав громадських об'єднань (стаття 3, частина перша статті 22 Закону). Пунктом 6 розділу I, пунктом 11 розділу II Рекомендації CM/Rec(2007)14 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про правовий статус неурядових організацій у Європі визначено, що на неурядові організації не поширюється керівництво з боку органів	потребує доопрацювання
--	---	--	-------------------------------

		державної влади. Неурядові організації повинні мати можливість вільно працювати над досягненням своїх завдань за умови, що і завдання, і засоби, що застосовуються для їх досягнення, відповідають вимогам демократичного суспільства. При цьому звертаємо увагу, що повноваження засновника громадського об'єднання закінчуються після державної реєстрації громадського об'єднання в установленому законом порядку. Також зазначаємо, що поняття «громадське об'єднання» охоплює громадські організації і громадські спілки (стаття 1, частина сьома статті 7 Закону)	
5	Пунктом 5 частини першої статті 1 проекту Закону передбачається встановити, що <u>ветеранське підприємництво</u> – <u>самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик діяльність, що здійснюється юридичними особами, утвореними ветеранами / ветеранками, членами їх сімей, членами сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, фізичними особами – підприємцями з числа ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, з метою досягнення економічних і</u>	<i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки.</i> Аналіз запропонованого визначення поняття «<u>ветеранське підприємництво</u>» свідчить про те, що засновниками ветеранського підприємництва можуть бути ветерани / ветеранки, члени їх сімей, члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, фізичні особи – підприємці з числа ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України. Водночас оскільки законопроект не констатує, що засновниками можуть бути <u>винятково</u> вищенаведені особи, а також враховуючи, що відповідно до загальних вимог Цивільного кодексу України засновниками юридичної особи можуть бути будь-які фізичні та юридичні особи, постає питання, чи можуть бути засновниками ветеранського підприємництва інші громадяни України, іноземці тощо	Пункт 5 частини першої статті 1 проекту Закону потребує доопрацювання з урахуванням наведеного

	<i>соціальних результатів та/або одержання прибутку</i>		
6	Пунктом 6 частини першої статті 1 проєкту Закону визначено, що ветеранський простір – заклад державної, комунальної або приватної форми власності (окрім надавачів соціальних послуг), діяльність якого спрямована на сприяння реінтеграції ветеранів / ветеранок в цивільне життя, організацію їх реабілітації та адаптації, формування, зміцнення життєстійкості, надання інформаційно-консультативної, психологічної, <i>правової</i> та іншої підтримки і допомоги ветеранам / ветеранкам, членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України. Положеннями пункту 20 частини першої статті 1 проєкту Закону передбачено, що фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб – це особа, яка здійснює заходи з підтримки ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, інших демобілізованих осіб, шляхом забезпечення надання	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> 03 серпня 2023 року набрав чинності Закон України від 10 квітня 2023 року № 3022-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення доступу до безоплатної правничої допомоги», відповідно до якого у законодавчих актах слова «правова допомога» замінено словами «<i>правнича</i> допомога»	У пунктах 6, 20 частини першої статті 1 проєкту Закону слова «правової» замінити словами «правничої»

	комплексної допомоги (комплексу дій) у різних сферах, у тому числі сприяння організаційному вирішенню питань надання, зокрема, правової допомоги		
7	Пункт 7 частини третьої статті 2 проєкту Закону в частині застосування слів «початкової та базової військової підготовки»	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> <i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Щодо запропонованого варто враховувати термінологію Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», в якому передбачені, зокрема, такі види підготовки громадян України до військової служби, як: <i>початкова загальновійськова підготовка, базова загальновійськова підготовка</i> (частина перша статті 8)	Пункт 7 частини третьої статті 2 проєкту Закону слід доопрацювати з урахуванням наведеного
8	Пунктом 6 статті 3 проєкту Закону надається визначення недискримінації як заборони дискримінації за будь-якою ознакою – <i>статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою</i>	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Пункт 6 частини першої статті 3 проєкту Закону в частині визначення ознак недискримінації потребує доопрацювання з метою узгодження із Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», статтею 1 якого передбачено, що дискримінація – це ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними,	Пункт 6 статті 3 проєкту Закону потребує доопрацювання

		зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними	
9	До назви та змісту статті 5 «Стратегія державної ветеранської політики» проекту Закону	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> <i>1.15. Не дотримано вимог щодо неприпустимості в проекті акта суперечності смислового плану.</i> Назва статті 5 проекту Закону сформульована як «Стратегія державної ветеранської політики». Натомість, у частині першій цієї ж статті та далі по тексту проекту Закону використовується формулювання «Стратегія ветеранської політики» (далі – Стратегія). Зазначене суперечить принципам логічної послідовності та відсутності суперечностей	Проект Закону потребує доопрацювань шляхом уніфікації у статті 5 та по всьому тексту проекту Закону формулювання назви Стратегії
10	Частиною першою статті 5 проекту Закону передбачено, що Стратегія ветеранської політики є <u>нормативно-правовим актом</u>	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> Відповідно до пункту 2 § 56 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950 (далі – Регламент), <i>стратегія є програмним документом.</i> Програмні документи Кабінету Міністрів не повинні містити положень нормативно-правового характеру (пункт 4 § 56 Регламенту). У пункті 3 частини другої статті 29 проекту Закону зазначено, що Кабінет Міністрів України видає у межах своїх повноважень нормативно-правові	Проект Закону потребує доопрацювань шляхом вилучення з частини першої статті 5 твердження, що Стратегія є нормативно-правовим актом

		акти з питань державної ветеранської політики, у тому числі, <i>схвалює Стратегію</i> та інші документи, передбачені цим Законом. Згідно з положеннями частини першої статті 49 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», Кабінет Міністрів України <i>видає постанови і розпорядження</i>. Відповідно до пункту 3 § 57 Регламенту стратегії <i>схвалюються розпорядженнями</i> Кабінету Міністрів України. Таким чином, <i>Стратегія є документом, що не містить нормативних положень та схвалюється розпорядженням Кабінету Міністрів України, яке у свою чергу є нормативно-правовим актом</i>	
11	Частиною першою статті 5 проекту Закону передбачено, зокрема, що Стратегія визначає пріоритетні напрями формування та реалізації державної ветеранської політики <u>на відповідний період</u>	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> <i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки.</i> Таке формулювання не відповідає принципу точності викладу нормативно-правового акта. Адже у тексті проекту Закону відсутнє визначення періоду, на який розробляється Стратегія та/або який саме суб'єкт визначає цей період та на підставі яких даних він формується. З огляду на це не зрозуміло, про який «відповідний» період йдеться у частині першій статті 5 проекту Закону. Крім того, <i>проект Закону не містить положень, що визначають часових рамок щодо її перегляду та розроблення на новий період.</i> Наприклад, такий підхід застосовується при підготовці інших стратегій, підстави для	Проект Закону потребує доопрацювань шляхом: визначення періоду, на який розробляється Стратегія або зазначення про те, яким чином визначається період, на який розробляється Стратегія; визначення періоду, у який має бути розроблено проект Стратегії на новий період

		розроблення яких визначені законами, зокрема, Державної стратегії регіонального розвитку (стаття 8 Закону України «Про основні засади державної регіональної політики»), Антикорупційної стратегії (стаття 18 Закону України «Про запобігання корупції», та є актуальним для застосування в контексті чинної Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року	
12	У частині другій статті 5 проекту Закону зазначено, що «на підставі Стратегії розробляються державні, регіональні (обласні, районні) та <u>місцеві (міські, сільські, селищні) програми</u> з питань, що стосуються реалізації прав та підтримки ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України»	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> <i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки.</i> Проте чинним законодавством не передбачено та не врегульовано порядок прийняття таких міських, сільських та селищних програм, а також вимоги до їх змісту. Відсутнє також нормативне регулювання взаємозв'язку таких програм із Стратегією, зокрема, щодо строків, протягом яких відповідні програми мають бути ухвалені після затвердження Стратегії, та порядку дій у разі внесення змін до неї. Проект Закону не містить положень, які б врегульовували зазначені процеси, що ускладнює практичну реалізацію державної політики на місцевому рівні	Проект Закону потребує доопрацювань шляхом передбачення у проекті Закону положення щодо врегулювання порядку прийняття міських, сільських та селищних програм на підставі Стратегії
13	У частині третій статті 5 проекту Закону визначено, що Кабінет Міністрів встановлює порядок проведення <u>моніторингу та оцінки реалізації Стратегії державної ветеранської політики.</u> У частині першій статті 6 проекту Закону зазначено, що з <u>метою</u>	<i>1.13. Не дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проекту акта.</i> <i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки.</i> З тексту проекту Закону не вбачається зв'язку оцінки реалізації державної ветеранської політики з оцінкою виконання Стратегії, що створює плутанину в розумінні положень проекту	Проект Закону потребує доопрацювань шляхом визначення у ньому взаємозв'язку оцінки реалізації державної ветеранської політики з оцінкою виконання Стратегії

	<u>моніторингу та оцінки реалізації державної ветеранської політики</u> центральні органи виконавчої влади (відповідно до сфер державної політики) щоквартально надають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну ветеранську політику, інформацію про <u>реалізацію державної ветеранської політики</u>	Закону та зазначених процесах у цілому	
14	Статтею 7 проєкту Закону передбачається, зокрема, визначити, що для набуття статусу ветерана / ветеранки, відповідні категорії осіб мають брати <u>не менше 30 календарних днів</u>, у тому числі за сукупністю днів, безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення; у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> <i>1.12. Проєкт акта є логічно непослідовним з точки зору викладу тексту акта.</i> <i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проєкту акта.</i> Щодо запропонованого варто зауважити, що чинними положеннями, зокрема, статей 6, 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» відповідні категорії осіб мають право на отримання статусів учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни за наявності відповідних підстав, а саме: безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення; у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення,	Проєкт Закону слід доопрацювати з урахуванням наведеного

	здійснення зазначених заходів	перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів. При цьому у вказаному Законі не визначено вимоги щодо строку перебування відповідних осіб у відповідних районах у період здійснення зазначених заходів. У цьому зв'язку необхідно враховувати, що станом на сьогодні відповідні категорії осіб вже набули статусів учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни на підставі діючого законодавства. Водночас в абзаці четвертому пункту 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується визначити, що особам, які до набрання чинності цим Законом набули статусу згідно з пунктами 19–25 частини першої статті 6 та пунктами 11–16 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» <u>і до заміни раніше виданих посвідчень учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни</u>, підтримка згідно з цим Законом надається на підставі раніше виданих посвідчень учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни але не довше ніж 31 грудня 2030 року. З огляду на викладене, на нашу думку, є нелогічним встановлювати відповідні часові обмеження щодо участі у подіях, які вже відбулися, для категорій осіб, які вже набули відповідних статусів на підставі чинної редакції Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», у якій такі обмеження не передбачені. Враховуючи наведене, проект Закону потребує відповідного доопрацювання в цій частині	
--	-------------------------------	---	--

15	Частиною першою статті 7 проєкту Закону пропонується визначити коло осіб, які належать до ветеранів / ветеранок. Водночас частиною другою цієї статті пропонується встановити, що для надання статусу згідно з цією статтею, у тому числі полоненим або зниклим безвісти особам, командир (начальник) військової частини (органу, підрозділу) зобов'язаний протягом відповідного періоду надати органу, уповноваженому встановлювати статус ветерана / ветеранки, відповідні документи	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проєкту акта.</i> Слід враховувати, що законодавство оперує поняттями <u>«безвісно відсутня особа»</u> та <u>«особа, зникла безвісти за особливих обставин»</u>. Відповідно до частин першої, третьої статті 43 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) <i>фізична особа може бути визнана судом безвісно відсутньою</i>, якщо протягом одного року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування. Порядок визнання фізичної особи безвісно відсутньою встановлюється Цивільним процесуальним кодексом України. У свою чергу Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» (далі – Закон) використовує поняття <u>«особа, зникла безвісти за особливих обставин»</u>. До цієї категорії належать особи, які зникли безвісти у зв'язку із збройним конфліктом, воєнними діями, тимчасовою окупацією частини території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру (стаття 1 Закону). Згідно з частинами першою, третьою статті 4 Закону особа набуває статусу такої, що зникла безвісти за особливих обставин, з моменту внесення про неї відомостей, що містяться у заяві про факт зникнення, до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, у порядку, передбаченому вказаним Законом, та вважається такою, що зникла безвісти за особливих обставин, з моменту подання заявником заяви	Проект Закону потребує доопрацювання з урахуванням наведеного 3
----	--	--	---

		про факт зникнення особи. Надання особі статусу зниклої безвісти за особливих обставин відповідно до цього Закону не позбавляє її родичів або інших осіб права звернення до суду із заявою про визнання такої особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою у порядку, передбаченому законодавством. Отже, передбачені ЦК і Законом норми обумовлюють різні підстави набуття цих статусів. Для статусу «особа, визнана безвісно відсутньою» підставою його набуття є відсутність інформації про місцеперебування особи протягом певного строку, а для статусу «особа, зникла безвісти за особливих обставин» – відсутність інформації про місцеперебування особи у зв'язку з передбаченими Законом обставинами. Також відмінним є порядок набуття і припинення цих статусів (відповідно судовий або адміністративний). З метою уникнення юридичної невизначеності, на нашу думку, головному розробнику необхідно визначитись, про яку саме категорію осіб йдеться	
16	У пункті 5 частини першої статті 7 проєкту Закону пропонується визначити, зокрема, що до ветеранів / ветеранок належать: особи, які у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися, у взаємодії із <i>Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною</i>	<i>1.3. Не дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проєкту акта.</i> <i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Щодо запропонованого варто враховувати положення, зокрема, пунктів 21, 25 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», які пропонується виключити у підпункті 5 пункту 3 розділу VIII	Проєкт Закону потребує перегляду та доопрацювання з урахуванням наведеного

поліцією України, Національною гвардією України, Службою безпеки України, які виконували не менше 30 календарних днів, у тому числі за сукупністю днів, бойові завдання по захисту України, її незалежності, суверенітету та територіальної цілісності і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів	«Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону, та в яких станом на сьогодні передбачено, що учасниками бойових дій визнаються: особи, які у період до 23 лютого 2018 року включно у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення не менше 30 календарних днів, у тому числі за сукупністю днів перебування в районах її проведення, у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною поліцією, Національною гвардією України, Службою безпеки України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами (пункт 21); особи, які з 24 лютого по 25 березня 2022 року відповідно до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» або у складі добровольчих формувань у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною прикордонною службою України, Національною поліцією, Національною гвардією України, Службою безпеки України та іншими утвореними відповідно до закону військовими формуваннями та правоохоронними органами брали участь у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення
--	---

		оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів (пункт 25). Таким чином, норма, яку пропонується виключити, містить більш ширший перелік суб'єктів, у взаємодії з якими відповідні особи виконували відповідні завдання, що стало підставою для надання їм статусу учасника бойових дій, а отже, не узгоджується із зазначеними нормами Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та не відповідає вимогам щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проєкту акта	
17	У проєкті Закону передбачається, зокрема, відносити до ветеранів / ветеранок категорії осіб, які виконували завдання по захисту України, її незалежності, суверенітету та територіальної цілісності. Крім того, у проєкті Закону застосовується формулювання «виконання завдань по захисту України», «заходів, необхідних для захисту України, її незалежності, суверенітету та територіальної цілісності» (статті 7, 10 проєкту Закону)	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проєкту акта.</i> <i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Слід зауважити, що проєкт Закону не містить визначення понять «завдання по захисту України, її незалежності, суверенітету та територіальної цілісності», «виконання завдань по захисту України» та «заходи, необхідні для захисту України, її незалежності, суверенітету та територіальної цілісності» для цілей законопроєкту, що не відповідає принципу юридичної визначеності, а отже, потребує доопрацювання в цій частині	Проєкт Закону слід доопрацювати з урахуванням наведеного
18	Частиною другою	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо</i>	Положення частини

статті 7 та частиною другою статті 10 проекту Закону пропонується <i>передбачити адміністративну та кримінальну відповідальність командирів (начальників) військової частини (органу, підрозділу) за не надання органу, уповноваженому встановлювати відповідний статус, документів, необхідних для визначення статусу ветерана / ветеранки або члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника та Захисниці України. Разом з тим, статтею 37 проекту Закону також пропонується передбачити, що особи, винні в порушенні законодавства у сфері державної ветеранської політики, несуть цивільно-правову, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законодавства</i>	<i>узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> На сьогодні Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) не визначено адміністративної відповідальності за дії, які пропонується передбачити статтями 7 та 10 проекту Закону. Водночас слід зауважити, що відповідно до частини другої статті 15 КУпАП інші, крім зазначених у частині першій цієї статті (зокрема, військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти під час проходження зборів), особи, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів або спеціальних положень про дисципліну, у випадках, прямо передбачених ними, несуть за вчинення адміністративних правопорушень дисциплінарну відповідальність, а в інших випадках – адміністративну відповідальність на загальних підставах. Так, КУпАП містить перелік військових адміністративних правопорушень, визначених у главі 13-Б, до числа яких віднесено, зокрема, статтю 172-16 «Бездіяльність військової влади», яка передбачає адміністративну відповідальність за умисне невжиття заходів щодо припинення кримінального правопорушення, що вчиняється підлеглим, або ненаправлення військовою службовою особою до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, а також інше умисне невиконання військовою службовою особою покладених на неї службових обов'язків. Сутність військової дисципліни, обов'язки військовослужбовців, а	другої статті 7, частини другої статті 10 та статті 37 проекту Закону потребують додаткового перегляду урахуванням наведеного 3
---	---	---

		також військовозобов'язаних та резервістів під час проходження навчальних (перевірочних) і спеціальних зборів щодо її додержання, види заохочень та дисциплінарних стягнень, права командирів щодо їх застосування, а також порядок подання і розгляду заяв, пропозицій та скарг визначає Дисциплінарний статут Збройних Сил України, статтею 45 якого передбачено, що за вчинення адміністративних правопорушень військовослужбовці несуть дисциплінарну відповідальність за цим Статутом, за винятком випадків, передбачених КУпАП. За вчинення правопорушень, пов'язаних із корупцією, військовослужбовці несуть відповідальність згідно з КУпАП. У разі вчинення кримінального правопорушення військовослужбовець притягається до кримінальної відповідальності. З урахуванням наведеного законодавства редакції статей 7, 10 та 37 проєкту Закону в частині встановлення адміністративної відповідальності потребують узгодження між собою. Крім того, частиною першою статті 2 Кримінального кодексу (далі – КК) передбачено, що підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого КК. Водночас КК не передбачає кримінальної відповідальності за відповідальність командирів (начальників) військової частини (органу, підрозділу) за ненадання органу, уповноваженому встановлювати відповідний статус, документів, необхідних для визначення статусу ветерана / ветеранки або члена сім'ї	
--	--	---	--

		загиблого (померлого) Захисника та Захисниці України, а також за порушення законодавства у сфері державної ветеранської політики. Крім того, зазначаємо, що у пункті 4 пояснювальної записки, в якому зазначаються акти законодавства, які містять правові підстави розроблення проєкту акта та наводиться перелік інших нормативно-правових актів, що діють у відповідній сфері суспільних відносин, не зазначено, що положення проєкту Закону стосуються КУпАП та КК	
19	Статтею 7 проєкту Закону передбачається визначити осіб, які належать до ветеранів / ветеранок	<i>1.13. Не дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проєкту акта.</i> У тексті вказаної статті проєкту Закону та тексті проєкту Закону відсутнє положення щодо статусу та пільг для ветеранів / ветеранок, які є особами з інвалідністю, що, на нашу думку, неповною мірою забезпечить правове регулювання у сфері ветеранської політики	Проект Закону потребує перегляду
20	Згідно з положеннями проєкту Закону до ветеранів / ветеранок належать, зокрема, поліцейські (стаття 7). Також до учасників системи повернення належать ветерани / ветеранки з числа, зокрема, поліцейських (пункт 19 частини першої статті 1). Крім того, пунктом 23 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону вносяться зміни до Закону України «Про Національну поліцію» шляхом доповнення	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Згідно з положеннями частини другої статті 12 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» під час дії воєнного стану в Україні воєнізовані формування можуть брати участь у відсічі збройної агресії проти України та охороні органів виконання покарань. Спільно із Збройними Силами України, органами військового управління, з'єднаннями та іншими підпорядкованими складовими сил оборони держави воєнізовані формування можуть брати участь в охороні та переміщенні військовополонених, захоплених внаслідок ведення	Пропонується: 1) пункт 19 частини першої статті 1 після слів «служби цивільного захисту» доповнити словами «Державної кримінально-виконавчої служби України»; 2) абзац перший пункту 2 частини першої статті 7 після слів «Державної служби України з надзвичайних ситуацій» доповнити словами «Державної кримінально-виконавчої служби України»: 3) абзац

	статтею 104-1 «Державні гарантії під час повернення з служби до цивільного життя», згідно з якою, зокрема, держава гарантує поліцейським, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, які визнані в установленому порядку непридатними до відповідної служби, зокрема з числа ветеранів / ветеранок, ветеранів / ветеранок, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, та постраждалих учасників Революції Гідності забезпечення належної підтримки під час повернення з служби до цивільного життя	воєнних (бойових) дій у зв'язку з відсічню збройної агресії проти України. Крім того, частиною п'ятою статті 23 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» встановлено, що на осіб рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої служби поширюється соціальний захист поліцейських, визначений Законом України «Про Національну поліцію», а також порядок і умови проходження служби, передбачені для поліцейських. Також на сьогодні особи рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України належать до осіб, на які розповсюджується діюча редакція Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Водночас положення проєкту Закону не поширюється на зазначену категорію осіб. Враховуючи зазначене, проєкт Закону потребує доопрацювання	другий пункту 10, абзац четвертий пункту 20 пункту 3 розділу VIII після слів «служби цивільного захисту» доповнити словами «Державної кримінально-виконавчої служби України»
21	Проєктом Закону пропонується врегулювати сферу правовідносин, які, зокрема, стосуються надання та позбавлення статусу ветеранів / ветераном. Так, зокрема, відповідно до частини	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> У свою чергу повідомляємо, що відносини органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, які відповідно до закону	Проєкт Закону потребує доопрацювання з метою відображення в ньому положень, що відносини щодо прийняття, набрання чинності, оскарження в адміністративному порядку, виконання,

	третьої статті 7 проєкту Закону пропонується визначити, що порядок надання та позбавлення статусу ветеранів / ветеранок визначається Кабінетом Міністрів України	уповноважені здійснювати функції публічної адміністрації, з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і вирішення адміністративних справ шляхом прийняття та виконання адміністративних актів, регулює Закон України «Про адміністративну процедуру» та проєкт Закону має містити посилання на зазначений Закон	припинення дії адміністративних актів з питань статусу ветеранів / ветеранок російсько-української війни, статусу ветеранів / ветеранок, ветеранів / ветеранок, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України та їхніх соціальних гарантій регулюються Законом України «Про адміністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.»
22	Положеннями статті 10 проєкту Закону передбачається, що до сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України належать члени сім'ї (батьки; один з подружжя, який <u>повторно не створив своєї сім'ї</u>... (далі – по тексту)	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Застосоване у проєкті Закону формулювання «<u>який повторно не створив своєї сім'ї</u>» є юридично невизначеним, не враховує термінологію нормативно-правових актів у сфері сімейного законодавства та може призвести до неоднозначного застосування пропонованих норм на практиці. Відповідно до частини четвертої статті 3 Сімейного кодексу України (далі – СКУ) сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства. Частинами першою, другою статті 21 СКУ шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної	З огляду на викладене пропонуємо у проєкті Закону слова «який повторно не створив своєї сім'ї» замінити словами «який не зареєстрував повторний шлюб»

		реєстрації актів цивільного стану. Проживання однією сім'єю жінки та чоловіка без шлюбу не є підставою для виникнення у них прав та обов'язків подружжя. Жінка та чоловік можуть одночасно перебувати лише в одному шлюбі та мають право на повторний шлюб лише після припинення попереднього шлюбу, що визначено статтею 25 СКУ та статтею 14 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»	
23	Стаття 12 проєкту Закону передбачає видачу посвідчення ветерана / ветеранки та члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника та Захисниці України	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Зазначені дії мають ознаки надання адміністративних послуг. Положення проєкту Закону не містить вимог, передбачених статтею 5 Закону України «Про адміністративні послуги». Так, виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються найменування адміністративної послуги та підстави для її одержання, суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги, перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, платність або безоплатність надання адміністративної послуги, граничний строк надання адміністративної послуги, перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги (частина перша статті 5). З урахуванням викладеного, на нашу думку, відповідні питання потребують унормування на законодавчому рівні	Стаття 12 проєкту Закону потребує доопрацювання
24	Стаття 13 проєкту	<i>1.13. Не дотримано вимог щодо</i>	Вказані статті

	Закону в частині слів «підтримку у сфері фізичного і психічного здоров'я», «підтримку у забезпеченні житлових прав». Стаття 15 проєкту Закону в частині слів «підтримку у сфері охорони здоров'я», стаття 20 проєкту Закону в частині слів «підтримку у забезпеченні житлом»	<i>взаємозв'язку нормативних положень та структури проєкту акта.</i> Вказані положення проєкту потребують узгодження між собою в частині назв державної підтримки	проєкту Закону потребують доопрацювання
25	Згідно з назвою статті 18 проєкту Закону нею пропонується врегулювати питання <i>підтримки при працевлаштуванні ветеранів / ветеранок</i>	<i>1.15. Не дотримано вимог щодо неприпустимості в проєкті акта суперечності смислового плану.</i> Частиною другою цієї статті проєкту Закону пропонується визначити, що ветеранам / ветеранкам гарантується <i>виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності</i> в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи. Частиною шостою цієї статті проєкту Закону пропонується визначити, що підтримку у працевлаштуванні отримуватимуть також <i>члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.</i> Слід зазначити, що згідно з усталеною практикою нормопроєктування під час підготовки тексту проєкту акта слід дотримуватися такого принципу, як <i>свобода від суперечностей, яка полягає в неприпустимості в актах суперечностей смислового плану, коли наведені в тексті норми не узгоджуються одна з однією</i>	Враховуючи наведене, зміст статті 18 проєкту Закону потребує перегляду в частині узгодження його з назвою цієї статті
26	Частиною четвертою статті 18 проєкту Закону пропонується визначити, що ветерани / ветеранки	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проєкту акта.</i> Згідно з усталеною практикою	Частина четверта статті 18 проєкту Закону потребує відповідного перегляду

	можуть мати <i>додаткові гарантії підтримки при працевлаштуванні згідно із законодавством</i>	нормопроектування під час підготовки тексту проекту акта слід дотримуватися таких принципів, зокрема, як <i>логічна послідовність, належна ясність викладу, точність опису, лаконічність</i> . Із змісту запропонованих положень не вбачається, про які додаткові гарантії підтримки при працевлаштуванні йдеться	
27	Частина друга статті 21 проекту Закону, в якій передбачаються види соціальної підтримки, яка надається ветеранам / ветеранкам, членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України з урахуванням потреб, <i>на період відновлення, але не довше ніж три роки</i>	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> Проект Закону в частині застосування слів « <i>на період відновлення, але не довше ніж три роки</i> », на нашу думку, не відповідає принципу юридичної визначеності, оскільки зі змісту запропонованого є незрозумілим, який період часу вважається періодом відновлення, а також не визначено, з якого моменту розпочнеться такий період. Крім того, аналіз положень проекту Закону свідчить про можливість застосування неоднакового підходу для відповідних категорій осіб щодо визначення періоду відновлення, що може призвести до порушення прав таких осіб в частині можливості отримання відповідної соціальної підтримки	Проект Закону потребує перегляду та відповідного доопрацювання з урахуванням зазначеного
28	Пунктом 2 частини третьої статті 21 проекту Закону передбачається встановити, що ветеранам / ветеранкам <i>можуть</i> встановлюватися державні соціальні виплати у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> Вказане положення в частині слова « <i>може</i> » є неоднозначним у застосуванні	Пункт 2 частини третьої статті 21 проекту Закону потребує перегляду

	України		
29	Пунктом 6 частини третьої статті 21 проєкту Закону пропонується передбачити дітям загиблих (померлих) Захисників чи Захисниць України (у тому числі дітям, які народилися до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника), які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали особами з інвалідністю до досягнення 18 років, призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника в розмірі не менше мінімальної заробітної плати, встановленої на перше число місяця року, в якому звернулась особа, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Принципи, засади і механізми функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, призначення, перерахунку і виплати пенсій, надання соціальних послуг з коштів Пенсійного фонду, що формуються за рахунок страхових внесків роботодавців, бюджетних та інших джерел, передбачених цим Законом, визначає Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Зміна умов і норм загальнообов'язкового державного пенсійного страхування здійснюється виключно шляхом внесення змін до цього Закону. Відповідно до частини другої статті 5 вказаного Закону <i>виключно цим Законом</i> визначаються умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсійних виплат та порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням	Пункт 6 частини третьої статті 21 проєкту Закону потребує перегляду
30	Частиною першою статті 22 проєкту Закону запропоновано визначити, що ветерани / ветеранки, <i>члени їх сімей</i>, члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України мають право на безоплатну первинну та вторинну правничу допомогу відповідно до Закону № 3460-VI	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Статтею 14 Закону № 3460-VI визначено категорії осіб, які мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу згідно з цим Законом та іншими законами України. Положеннями пункту 17 частини першої зазначеної статті передбачено, що право на безоплатну вторинну правничу допомогу, яка включає захист, здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на	У частині першій статті 22 проєкту Закону слова «члени їх сімей» слід виключити

		безоплатну вторинну правничу допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, складення документів процесуального характеру, мають ветерани війни та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною. Таким чином, члени сімей ветеранів / ветеранок не належать до переліку суб'єктів, які мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу. Слід зауважити, що перелік суб'єктів права на безоплатну вторинну правничу допомогу сформований з урахуванням їх вразливості, яка обумовлена соціальним, матеріальним, фізичним або правовим статусом, у зв'язку з чим такі особи не можуть самостійно захистити свої права і свободи в суді та потребують державної підтримки для забезпечення рівного доступу до правосуддя. Водночас члени сімей ветеранів / ветеранок можуть скористатися правом на безоплатну первинну правничу допомогу, що включає такі види правничих послуг, як надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правничої допомоги та медіації, а у разі їх належності до одного із суб'єктів, визначених частиною першою статті 14 Закону № 3460-VI, також правом на безоплатну вторинну правничу	
--	--	---	--

		допомогу. Крім того, зауважуємо, що підпунктом 18 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону, яким пропонуються зміни до пункту 17 частини першої статті 14 Закону № 3460-VI, членів сімей ветеранів / ветеранок не віднесено до суб'єктів права на безоплатну вторинну правничу допомогу.	
31	Частиною другою статті 22 «Правнича допомога» проекту Закону пропонується встановити, що ветерани / ветеранки, члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України звільняються від сплати судового збору щодо спорів, пов'язаних з порушенням їхніх прав відповідно до статусу	<i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки.</i> Назва статті 22 «Правнича допомога» проекту Закону не відповідає її змісту, оскільки, крім положень, які передбачені у частині першій цієї статті, щодо встановлення права ветеранам / ветеранкам, членам їх сімей, членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України на безоплатну первинну та вторинну правничу допомогу, її частина друга передбачає пільги стосовно звільнення ветеранів / ветеранок, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України від сплати судового збору щодо спорів, пов'язаних з порушенням їхніх прав відповідно до статусу	Назва статті 22 проекту Закону потребує доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень
32	Частиною п'ятою статті 23 проекту Закону передбачається, що «ветерани / ветеранки, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, звільняються від <u>оплати послуг за оформлення документів на право власності на житлове приміщення</u>»	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> Насамперед варто зауважити, що запропоновані проектом Закону положення сформульовані у спосіб, що не враховує принцип правої визначеності з огляду на те, що формулювання «послуг за оформлення документів на право власності на житлове приміщення» не дає змоги чітко встановити, про які саме послуги йдеться, що неодмінно призведе до	Частина п'ята статті 23 проекту Закону, а також проект Закону в цілому потребують перегляду та доопрацювання з урахуванням наведеного

		різнотлумачення та суперечностей під час реалізації відповідної норми на практиці. Так, на сьогодні законодавством не визначено перелік послуг з «оформлення документів на право власності на нерухоме майно». Звертаємо увагу, що по своїй суті оформлення документів на право власності на нерухоме майно – це отримання у встановленому порядку правовстановлюючих документів на нерухомість. Правовстановлюючими є ті документи, на підставі яких можна чітко встановити факт виникнення у конкретної особи речового права на нерухоме майно. Перелік таких документів є досить широким та, відповідно, підстави та умови оформлення таких документів є різними (наприклад, це і документи, отримані у порядку приватизації, і договори, укладені у встановленому порядку, і документи, отримані у порядку спадкування тощо). Так, наприклад, якщо під словесною конструкцією «оформлення документів на право власності на житлове приміщення» мається на увазі, зокрема, оформлення договору купівлі-продажу нерухомого майна, слід враховувати таке. Відповідно до положень статті 657 Цивільного кодексу України договір купівлі-продажу земельної ділянки, єдиного майнового комплексу, житлового будинку (квартири) або іншого нерухомого майна укладається у письмовій формі і <i>підлягає нотаріальному посвідченню</i>, крім договорів купівлі-продажу майна, що перебуває в податковій заставі. Вчинення нотаріальних дій з посвідчення правочинів в Україні покладається на нотаріусів, які	
--	--	---	--

		працюють у державних нотаріальних конторах (<i>державні нотаріуси</i>) <u>або</u> займаються приватною нотаріальною діяльністю (<i>приватні нотаріуси</i>). У свою чергу нотаріальні дії вчиняються після їх оплати, а також у передбачених законом випадках після сплати до бюджету податку з доходів фізичних осіб та в день подачі всіх необхідних документів (стаття 42 Закону України «Про нотаріат» (далі – Закон). Статтею 19 Закону передбачено, що за вчинення нотаріальних дій <i>державні нотаріуси справляють державне мито у розмірах, встановлених чинним законодавством</i>. Так, розмір державного мита та <i>пільги</i> щодо його сплати встановлені Декретом Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1993 року № 7-93 «Про державне мито» (далі – Декрет). Водночас <i>приватні нотаріуси</i> за вчинення нотаріальних дій <i>справляють плату</i>, розмір якої визначається <i>за домовленістю</i> між нотаріусом та фізичною або юридичною особою (стаття 31 Закону). Проте проєкт Закону не містить положень щодо звільнення осіб від сплати за вчинення нотаріальних дій державними та приватними нотаріусами. При цьому єдиним нормативно-правовим актом, що врегульовує питання встановлення пільг щодо сплати за вчинення нотаріальних дій державними нотаріусами є Декрет. Тому у разі якщо розробник проєкту Закону передбачає встановлення пільг саме за вчинення нотаріальних дій з посвідчення правочинів за зверненням ветеранів / ветеранок, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, зазначене	
--	--	--	--

		потребуватиме внесення змін до Декрету, однак це поширюватиметься тільки на державних нотаріусів. Також слід зазначити щодо проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі – державна реєстрація прав). Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації прав визначає Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон). Відповідно до статті 2 Закону державна реєстрація прав – це офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі – Державний реєстр прав). Для проведення державної реєстрації права власності особа подає відповідну заяву та перелік документів, які підтверджують факт набуття у власність відповідного нерухомого майна	
33	У пункті 1 частини другої статті 24 проекту Закону пропонується передбачити, що учасники системи повернення мають право, зокрема, на отримання <i>первинної та вторинної</i> правничої допомоги відповідно до Закону № 3460-VI	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> Згідно зі статтею 3 Закону № 3460-VI право на <i>безоплатну</i> правничу допомогу – гарантована Конституцією України можливість громадянина України, іноземця, особи без громадянства, у тому числі біженця чи особи, яка потребує додаткового захисту, отримати в повному обсязі <i>безоплатну первинну</i> правничу допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати <i>безоплатну вторинну</i> правничу допомогу у випадках, передбачених цим Законом	У пункті 1 частини другої статті 24 проекту Закону слова «первинної та вторинної» слід замінити словами «<i>безоплатної первинної та безоплатної вторинної</i>»

34	Частиною першою статті 28 проєкту Закону пропонується визначити суб'єктом формування та реалізації у сфері державної ветеранської політики в межах своїх повноважень, зокрема, Верховну Раду України. Статтею 29 проєкту Закону пропонується визначити повноваження Верховної Ради України щодо визначення основних засад державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> <i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроектувальної техніки.</i> У зв'язку з цим зазначаємо, що Конституція України містить вичерпний перелік повноважень Верховної Ради України, якими вона наділена для здійснення покладених на неї функцій. Це випливає зі змісту частини другої статті 85, відповідно до якої Верховна Рада України здійснює інші повноваження, визначені Конституцією України. Конституційний Суд України неодноразово вказував у своїх рішеннях, що повноваження Верховної Ради України, Президента України визначаються виключно Конституцією України і не можуть бути розширені законом або іншим нормативно-правовим актом. Конституційний Суд України також вважає, що наділення на законодавчому рівні глави держави та парламенту іншими повноваженнями, ніж ті, що передбачені <i>Основним Законом України</i>, є допустимим виключно після внесення відповідних змін до Конституції України (Рішення від 13 червня 2019 року № 5-р, від 16 вересня 2020 року № 11-р)	Проект Закону потребує відповідного доопрацювання
35	Підпунктом 5 статті 28, пунктом 1 частини другої статті 29 проєкту Закону пропонується встановити, що формування та реалізацію у сфері державної ветеранської політики в межах своїх повноважень здійснюють, зокрема, органи місцевого самоврядування.	<i>1.13. Не дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проєкту акта.</i> Систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування відповідно до Конституції України визначає Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі –	Підпункт 5 статті 28, пункт 1 частини другої статті 29 проєкту Закону потребують доопрацювання

	Кабінет Міністрів України забезпечує пріоритезацію та координацію міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії залучених до участі у формуванні та реалізації державної ветеранської політики органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських об'єднань, будь-які інші заінтересовані сторони	Закон України). Законом України не передбачено повноважень органів місцевого самоврядування щодо формування державної політики. Крім того, пунктом 1 частини другої статті 31 проєкту Закону передбачається встановити, що органи місцевого самоврядування забезпечують <i>реалізацію</i> державної ветеранської політики	
36	У пункті першому частини першої статті 30 проєкту Закону передбачено, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну ветеранську політику, <u>формує Стратегію</u> та забезпечує її реалізацію в межах своїх повноважень, розробляє за участі заінтересованих центральних органів виконавчої влади та забезпечує реалізацію Стратегії, Стратегії формування системи повернення з військової служби до цивільного життя, інших програмних документів у сфері державної ветеранської політики, а також нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію державної ветеранської політики, здійснює нагляд та контроль за їх	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> <i>1.13. Не дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проєкту акта.</i> <i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроектувальної техніки.</i> Таке словосполучення, як «формування стратегії» не застосовується у стратегічному плануванні та не є вживаним у чинному законодавстві. Натомість використовується словосполучення «розробка стратегії». Крім того, у вказаному положенні вперше і єдиний раз у всьому тексті проєкту Закону зазначена <u>Стратегія формування системи повернення з військової служби до цивільного життя</u>, що порушує принцип системності та внутрішньої узгодженості нормативно-правового акта. Адже <i>посилання на цю Стратегію не відображає її безпосередній зв'язок із загальними положеннями проєкту Закону, не розкриває свою роль в його реалізації</i>	Проект Закону потребує доопрацювань шляхом узгодження його положень з положеннями чинного законодавства у частині формулювань, щодо яких висловлено зауваження, а також потребує перегляду доцільності зазначення у ньому посилання на Стратегію формування системи повернення з військової служби до цивільного життя, яка не відображає її безпосередній зв'язок із загальними положеннями проєкту Закону

	виконанням		
37	Пунктом 2 частини першої статті 30 проєкту Закону передбачено, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну ветеранську політику, подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення <u>пріоритетних напрямів діяльності</u>	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> <i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки.</i> Відповідно до статті 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» основними завданнями міністерства як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох сферах, є, зокрема, визначення пріоритетних напрямів розвитку. Таким чином, визначення пріоритетних напрямів діяльності міністерства віднесено до повноважень міністерства. Разом з тим у проєкті Закону відсутні положення щодо схвалення Кабінетом Міністрів України таких пріоритетних напрямів діяльності, їх взаємозв'язок зі Стратегією, місце в системі документів державної ветеранської політики	Проект Закону потребує доопрацювань шляхом узгодження його положень з положеннями Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»
38	Пункт 18 частини першої, пункт сьомий частини другої статті 30 проєкту Закону в частині визначення в ньому, що до повноважень центральних органів виконавчої влади належить здійснення інших повноважень, визначених законодавством	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Відповідно до частини другої статті 6, частини другої статті 19, частини другої статті 120 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України	Пункт 18 частини першої, пункт сьомий частини другої статті 30 проєкту Закону потребують доопрацювання
39	Абзацом шостим пункту 4 частини чотирнадцятої статті 30 проєкту Закону передбачається встановити, що	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого	Враховуючи викладене, положення абзацу шостого пункту 4 частини чотирнадцятої статті 30 проєкту

	центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну ветеранську політику, розробляє зміни до діючих та нові програми щодо участі ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України в питаннях <i>стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції</i>	самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Відповідно до Закону України «Про санкції» (далі – Закон) та підпункту 2¹⁰ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228 (далі – Положення), Мін'юст забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, у тому числі вжиття заходів щодо виявлення та розшуку активів фізичних та юридичних осіб, зазначених у відповідних рішеннях Ради національної безпеки і оборони України. Санкція у виді стягнення в дохід держави активів має винятковий характер і може бути застосована у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану) та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів (абзац другий частини першої статті 51 Закону). Частиною другою статті 51 Закону, за наявності підстав та умов, зазначених у частині першій цієї статті, Мін'юст звертається до Вищого антикорупційного суду із заявою про застосування до відповідної фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої пунктом 11 частини першої статті 4 цього Закону, в порядку, визначеному Кодексом	Закону слід виключити
--	---	--	------------------------------

		адміністративного судочинства України. Отже, саме Мін'юст як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, здійснює діяльність в межах забезпечення реалізації виду санкції, передбаченого пунктом 11 частини першої статті 4 Закону відповідно до чітко регламентованої для цього процедури, передбаченої Кодексом адміністративного судочинства України та Законом України «Про санкції». Таким чином, не є нормативно обґрунтованим викладене у проєкті Закону положення про «розроблення змін до діючих та нових програм щодо участі ветеранів / ветеранок, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України в питаннях щодо стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції». Крім того, положення про розробку таких програм спільно двома центральними органами виконавчої влади, одного з яких не наділено компетенцією щодо реалізації виду санкції, передбаченої пунктом 11 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», суперечить статті 19 Конституції України.	
40	Проект Закону в частині вживання правової конструкції «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує...», а також в частині вживання власної назви	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Згідно з пунктом 9¹ статті 116 Конституції України, абзацом дванадцятим пункту 6 частини першої статті 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Кабінет Міністрів України у сфері	Проект Закону потребує доопрацювання

	<i>Державної служби України з надзвичайних ситуацій</i> (абзац перший пункту 2 частини першої статті 7)	вдосконалення державного управління та державної служби утворює, реорганізовує і ліквідує міністерства та інші центральні органи виконавчої влади відповідно до закону в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання органів виконавчої влади, затверджує положення про зазначені органи. Тобто повноваження щодо утворення, реорганізації та ліквідації центральних органів виконавчої влади, визначення їх повноважень, у тому числі шляхом внесення змін до положень існуючих центральних органів виконавчої влади, є <i>дискреційними</i> повноваженнями Уряду. Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» визначено, що міністерство є центральним органом виконавчої влади, що <i>забезпечує формування</i> та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Кабінетом Міністрів України сферах, визначає пріоритетні напрями розвитку, забезпечує нормативно-правове регулювання, вправі видавати накази нормативно-правового змісту (частина друга статті 1, частина перша статті 6, статті 7, 15), інші ж центральні органи виконавчої влади таких повноважень не мають, а виконують виключно окремі функції з реалізації державної політики, їх основними завданнями є, зокрема, надання адміністративних послуг, здійснення державного нагляду (контролю), управління об'єктами державної власності внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики на розгляд міністрів, які спрямовують та координують їх діяльність; ці органи в межах своїх	
--	--	---	--

		повноважень видають лише накази організаційно-розпорядчого характеру (частина друга статті 1, частина перша статті 16, частина перша статті 17, частина перша статті 23). З метою уникнення втручання Парламенту в дискреційні повноваження Уряду щодо утворення центральних органів виконавчої влади, а також з метою узгодження з положеннями Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» центральний орган виконавчої влади, який виходячи з конкретного повноваження формує державну політику у відповідній сфері (зокрема, шляхом нормативно-правового регулювання) у законопроектах слід визначати як <i>«центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ...»</i>, а у випадку, коли конкретне повноваження за своїм змістом направлено на реалізацію державної політики – як <i>«центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ...»</i> та уникати вживання власної назви центрального органу виконавчої влади	
41	До проєкту Закону в частині застосування формулювання «центральный орган виконавчої влади, органи місцевого самоврядування <u>здійснюють електронну інформаційну взаємодію із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну</u>	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> <i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Проект Закону в контексті зазначеного формулювання не враховує положень частини третьої статті 7 Закону України «Про публічні електронні реєстри», згідно з якою <i>електронна інформаційна взаємодія здійснюється за допомогою Системи електронної</i>	Проект Закону потребує перегляду та відповідного доопрацювання з урахуванням наведеного

	ветеранську політику» (частини друга – дванадцята, чотирнадцята – дев'ятнадцята статті 30, частина перша статті 31)	взаємодії електронних ресурсів та/або програмних засобів відповідних ПС, інформаційних систем операторів, підключених до Системи електронної взаємодії електронних ресурсів, у випадках та в обсязі, визначених цим Законом, законом або іншим актом законодавства, згідно з якими створено відповідні реєстри. Відповідно до пункту 1 Положення про систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2016 року № 606, відповідно до якого <u>електронна інформаційна взаємодія</u> – це обмін визначеним набором даних між двома електронними інформаційними ресурсами суб'єктів електронної взаємодії за допомогою програмних інтерфейсів електронних інформаційних ресурсів. Таким чином, електронна інформаційна взаємодія здійснюється між електронними інформаційними ресурсами	
42	Статтею 34 проекту Закону, яка має назву <u>«Функціонування публічних електронних реєстрів та систем»</u>, передбачається, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну ветеранську політику, є <u>держателем Єдиного державного реєстру ветеранів війни</u>. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну	1.4. Зміст проекту акта виходить за межі предмета його правового регулювання. 1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства. Аналіз наведеної статті проекту Закону виявив, що її положення за своїм змістом є загальними та не несуть нормативного навантаження з огляду на таке. 1. Частина перша, якою передбачається визначити вказаний центральний орган виконавчої влади <u>держателем Єдиного державного реєстру ветеранів війни</u>, не враховує вимог статті 26 Закону України «Про	Проект Закону потребує відповідного доопрацювання шляхом виключення статті 34 як такої, що не несе нормативного навантаження

ветеранську політику, може бути держателем (власником) баз даних, національних електронних інформаційних ресурсів, публічних електронних реєстрів, інформаційних (автоматизованих) систем, інформаційно-комунікаційних систем, що забезпечують виконання ним своїх повноважень у сфері державної ветеранської політики. Порядок створення, ведення, модифікації перетворення, припинення та адміністрування баз даних, національних електронних інформаційних ресурсів, публічних електронних реєстрів, інформаційних (автоматизованих) систем, інформаційно-комунікаційних систем, держателем (власником) яких є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну ветеранську політику, визначається законами України та підзаконними нормативно-правовими актами	публічні електронні реєстри», відповідно до яких відомості щодо назви держателя реєстру відображаються у нормативно-правовому акті, яким запроваджено цей Реєстр. Варто зазначити, що Єдиний державний реєстр ветеранів війни запроваджено Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Таким чином, назву держателя вищевказаного Реєстру доцільно визначити саме у Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (назву вказаного Закону згідно з підпунктом 5 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується викласти у такій редакції: «Про статус ветеранів війн XX століття»). 2. Положення частини другої щодо можливості центрального органу виконавчої влади бути держателем (власником) баз даних, національних електронних інформаційних ресурсів, публічних електронних реєстрів, інформаційних (автоматизованих) систем, інформаційно-комунікаційних систем містять <u>дублювання положень пункту 9 частини першої статті 30 проєкту Закону</u>, відповідно до якого центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну ветеранську політику може бути держателем (власником) інших публічних електронних реєстрів, інформаційних (автоматизованих) систем, інформаційно-комунікаційних систем, баз даних, що забезпечують виконання ним своїх повноважень у сфері державної ветеранської політики. 3. Пропоноване частиною третьою статті 34 проєкту Закону
---	---

		положення не впливає на змістовне наповнення законопроекту, оскільки відповідно до усталених вимог нормотворення правові підстави для прийняття нормативно-правових актів мають бути закріплені в законах України та підзаконних нормативно правових актах	
43	В абзаці четвертому пункту 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується визначити, що особам, які до набрання чинності цим Законом набули статусу згідно із пунктами 19–25 частини першої статті 6 та пунктами 11–16 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і <u>до заміни раніше виданих посвідчень учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни, підтримка, згідно з цим Законом, надається на підставі раніше виданих посвідчень учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни</u> але не довше ніж 31 грудня 2030 року. Порядок заміни раніше виданих посвідчень визначається Кабінетом Міністрів України	<i>1.3. Не дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проекту акта.</i> <i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> На нашу думку, під час формулювання редакції вказаного положення не дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проекту акта, а також принципу юридичної визначеності, оскільки зі змісту проекту Закону є не зрозумілим, який статус матимуть відповідні особи, яким надаватиметься підтримка, передбачена положеннями проєкту Закону, на підставі раніше виданих посвідчень учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни, адже у нормах законопроекту не йдеться, зокрема, про прирівнювання статусів учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни до статусу ветерана / ветеранки, порядок набуття якого пропонується врегулювати проєктом Закону, а також про поширення на вказану категорію осіб дії положень, передбачених проєктом Закону в цілому. Неврегульованість зазначеного питання може спричинити	Проект Закону потребує перегляду та відповідного доопрацювання з урахуванням наведеного

		проблеми під час практичного застосування положень, передбачених законопроектом, зокрема, в частині можливості застосування порядку позбавлення статусу ветерана / ветеранки, до осіб, які набули статусів учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни. Аналогічне зауваження стосується абзацу третього пункту 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону в частині поширення дії положень, передбачених проектом Закону, на осіб, які набули статусу згідно із статтею 10¹ Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»	
44	Підпунктом 1 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону передбачається внести зміни до пункту 3 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) (в редакції проекту Закону) в частині слів «...за виключенням причин, обґрунтованих потребою виробництва, змін у штатному розписі». Частина третя статті 119 КЗпП (в редакції проекту Закону)	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> <i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> <i>1.15. Не дотримано вимог щодо неприпустимості в проекті акта суперечності смислового плану.</i> Так, у чинній редакції пункту 3 частини першої статті 36 КЗпП передбачається, що підставами припинення трудового договору є: призов або вступ працівника або роботодавця – фізичної особи на військову службу, направлення на альтернативну (невійськову) службу, крім випадків, коли за працівником зберігаються місце роботи, посада відповідно до <u>частини третьої статті 119 цього Кодексу</u>. Так, у <u>частині третій</u> статті 119 КЗпП передбачено, що за працівниками, направленими для проходження базової військової служби, призваними на військову службу за призовом осіб	Пункт 3 частини першої статті 36, частина третя статті 119 КЗпП (в редакції проекту Закону) потребують перегляду та відповідного доопрацювання з урахуванням зазначеного

		офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи і посада на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб – підприємців, у яких вони працювали на час призову. Разом з тим з урахуванням змін, запропонованих у підпункті 1 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону, редакція пункту 3 частини першої статті 36 КЗпП передбачатиме, що підставами припинення трудового договору є: призов або вступ працівника або роботодавця – фізичної особи на військову службу, направлення на альтернативну (невійськову) службу, <i>крім випадків, коли за працівником зберігаються місце роботи, посада відповідно до частини третьої статті 119 цього Кодексу, за виключенням причин, обґрунтованих потребою виробництва, змін у штатному розписі.</i> Варто зауважити, що в контексті запропонованих змін формулювання «<i>за виключенням причин, обґрунтованих потребою виробництва, змін у штатному розписі</i>» не відповідає принципу юридичної визначеності, оскільки	
--	--	---	--

		носить загальний характер та буде трактуватися роботодавцями на власний розсуд, надаючи їм право не дотримуватися гарантій, передбачених для відповідних осіб у частині третій статті 119 КЗпП щодо збереження за ними місця роботи та посади, що не забезпечуватиме права працівників на такі гарантії та звужуватиме існуюче на сьогодні право. Таким чином, запропонована проектом Закону редакція пункту 3 частини першої статті 36 КЗпП не відповідає частині третій статті 22 Конституції України, якою визначено, <i>що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.</i> Аналогічне зауваження стосується частини третьої статті 119 КЗпП (в редакції проекту Закону), яка виключає поширення гарантій, передбачених цією нормою, на <i>працівників, прийнятих на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення</i>	
45	У підпункті 5 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонуються зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», зокрема його назву викласти у редакції «Про ветеранів війн <u>XX століття</u>». При цьому положення статті 1	<i>1.3. Не дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проекту акта.</i> <i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> <i>1.15. Не дотримано вимог щодо неприпустимості в проекті акта суперечності смислового плану.</i> Щодо запропонованого слід враховувати положення, зокрема, абзацу другого пункту 2 частини	Проект Закону потребує відповідного доопрацювання та перегляду з урахуванням наведеного

	вказаного Закону пропонується викласти у редакції, якою визначити, зокрема, що Закон спрямований <i>на захист ветеранів війн XX століття</i>	першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», в якому визначено, що учасниками бойових дій визнаються: військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, поліцейські, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії. Варто зауважити, що відповідні категорії осіб за рішенням відповідних державних органів направлялися для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії не лише у XX столітті, а і у XXI столітті. З огляду на зазначене запропоновані зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», зокрема, в частині визначення його сфери дії, обмежуючись подіями XX-го століття, не відповідає вимогам щодо неприпустимості в проєкті акта суперечності смислового плану, оскільки не узгоджується, зокрема, з положеннями абзацу другого пункту 2 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», які стосуються в тому числі подій, які відбувалися у XXI столітті. Водночас у разі прийняття проєкту Закону у запропонованій	
--	---	---	--

		редакції, може залишитися поза увагою відповідна категорія осіб, які направлялися для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії у ХХІ столітті	
46	У підпункті 5 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується, зокрема, виключити пункти 11, 22 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». При цьому в абзаці другому пункту 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується встановити, що особи, які до набрання чинності цим Законом набули статусу згідно із пунктом 11 частини першої статті 6 та пунктом 4 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», продовжують користуватися пільгами, наданими їм до набрання чинності цим Законом	<i>1.3. Не дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проекту акта.</i> <i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> Так, у пункті 11 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» передбачено, що учасниками бойових дій визнаються: особи, які у складі груп піротехнічних робіт (груп розмінування) залучалися до безпосереднього виконання завдань щодо розмінування (виявлення, знешкодження та знищення) вибухонебезпечних предметів на території України, та особи, які на мінних тральщиках брали участь у траленні бойових мін у територіальних і нейтральних водах у воєнний і повоєнний час. З огляду на запропоновані у проєкті Закону положення на осіб, визначених у пункті 11 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», з набранням чинності норм, передбачених у проєкті Закону, втратять право на пільги, передбачені для відповідної категорії осіб Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». При цьому дія положень пропонованих у проєкті Закону	Проект Закону потребує відповідного доопрацювання та перегляду з урахуванням наведеного, а також пропозицій відповідних заінтересованих органів

		теж не буде поширюватися на відповідну категорію осіб, що, на нашу думку, не відповідає положенням частини третьої статті 22 Конституції України, якою визначено, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Аналогічне зауваження стосується проекту Закону в частині виключення пункту 22 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», оскільки поза увагою законопроекту залишаться особи, які належать до членів екіпажів кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків та вертольотів, особи, які, перебуваючи на борту кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків (вертольотів) Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України та Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями	
47	Підпунктом 5 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується, зокрема, викласти в новій редакції частину другу статті 22 Закону	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> Відповідно до пункту 17 частини першої статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» ветерани війни та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей	Частину другу статті 22 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» слід викласти в такій редакції: «Ветерани війни та члени сімей

	України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», передбачивши, що ветерани війни та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни отримують безоплатну правничу допомогу щодо питань, пов'язаних з їх соціальним захистом, а також звільняються від судових витрат, пов'язаних з розглядом таких питань	загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, мають право на всі види правничих послуг, передбачених частиною другою статті 13 цього Закону	загиблих (померлих) ветеранів війни мають право на безоплатну правничу допомогу відповідно до Закону України «Про безоплатну правничу допомогу», а також звільняються від судових витрат, пов'язаних з розглядом питань, пов'язаних з їх соціальним захистом»
48	Абзацом восьмим підпункту 5 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується «частину четверту викласти у такій редакції»: Абзацами тридцять дев'ятим та сороковим підпункту 5 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону, передбачається викласти в новій редакції назву та частину першу статті 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»	<i>1.20. Не дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки.</i> Стаття 1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», до якої передбачається внести зміни, складається з однієї частини та п'яти абзаців. У статті 15 цього Закону слід переглянути посилання на статтю 10¹, оскільки вказану статтю передбачається виключити згідно з абзацом тридцять четвертим підпункту 5 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону	Вказані положення проекту Закону потребують перегляду
49	Абзацом восьмим підпункту 13 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується частину	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> Згідно з частиною першою статті 7 Закону загальнообов'язкове державне пенсійне страхування	Абзац восьмий підпункту 13 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону потребує перегляду

	другу статті 114 Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон) доповнити новим пунктом і передбачити, що на пільгових умовах пенсія за віком призначається ветеранам / ветеранкам під час досягнення 60 років і <i>незалежно від тривалості страхового стажу</i>	здійснюється, зокрема, за принципами законодавчого визначення умов і порядку здійснення загальнообов’язкового державного пенсійного страхування; рівноправності застрахованих осіб щодо отримання пенсійних виплат та виконання обов’язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування; обчислення розміру пенсії виходячи із страхового стажу, набутого в Україні, особам, які працювали в Україні та за її межами. Згідно зі статтею 24 Закону <i>страховий стаж</i> – період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов’язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачені страхові внески в сумі, не меншій ніж мінімальний страховий внесок	
50	Підпунктом 14 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та Перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про поховання та похоронну справу», якими, зокрема, передбачено, слова <u>«ветеранів війни та праці»</u> замінити на слова <u>«ветеранів війни, ветеранів / ветеранок та ветеранів праці»</u>	<i>1.3. Не дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проекту акта.</i> <i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> <i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> У результаті пропонованих змін Закон України «Про поховання та похоронну справу» буде оперувати такими термінами, як «ветерани війни» та «ветерани / ветеранки», визначення яких він не містить. Водночас дефініцію поняття «ветерани / ветеранки» наведено у пункті 1 частини першої статті 1 проекту Закону, а поняття «ветерани війни» – у статті 4 Закону України «Про ветеранів	Проект Закону в частині внесення змін до Закону України «Про поховання та похоронну справу» потребує перегляду та доопрацювання з урахуванням наведеного

		XX століття» (у редакції змін, що підпунктом 5 пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень проекту Закону пропонується внести до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», внаслідок чого його назва буде змінена на Закон України «Про ветеранів XX століття»). При цьому у проекті Закону відсутні положення щодо доповнення Закону України «Про поховання та похоронну справу» положеннями, якими б передбачалося, що вказані терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни» та Законі України «Про ветеранів війн XX століття» відповідно. Наведене у свою чергу спричиняє незавершеність механізму регулювання пропонованих правовідносин та свідчить про недотримання вимог нормопроєктувальної техніки щодо точності та ясності викладу тексту проекту акта (в частині його термінології). З огляду на наведене Закон України «Про поховання та похоронну справу» має бути доповнено відповідною вказівкою з посиланням на назви вищевказаних законодавчих актів. При цьому така норма, на наш погляд, має бути закріплена саме у статті 2 зазначеного Закону, яка регламентує значення термінів, що в ньому вживаються	
51	Підпунктом 19 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення»	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> Відповідно до частини другої	З огляду на викладене проєкт Закону потребує доопрацювання

	проекту Закону пропонується, зокрема, викласти в новій редакції пункти 13 та 16 частини першої статті 5 Закону № 3674-VI, якими передбачити, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються ветерани війни, ветерани / ветеранки, постраждалі учасники Революції Гідності, Герої України, члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України – у справах, пов’язаних з порушенням їхніх прав, пільг та гарантій, передбачених нормативно-правовими актами, а також позивачі – за подання позовів щодо спорів, пов’язаних з наданням статусу ветерана / ветеранки відповідно до статті 7 Закону України «Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни»	статті 1 Закону № 3674-VI зміни до нього можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про судовий збір» та/або до адміністративного процесуального законодавства України, та/або до господарського процесуального законодавства України, та/або до цивільного процесуального законодавства України	шляхом виокремлення змін, запропонованих до положень Закону № 3674-VI в окремий законопроект
52	Підпунктом 20 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до частини першої статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» та передбачити, що до категорій громадян, що	<i>1.15. Не дотримано вимог щодо неприпустимості в проекті акта суперечності смислового плану.</i> Статтями 7 та 8 розділу II проекту Закону пропонується визначити перелік осіб, які належать до ветеранів / ветеранок, ветеранів / ветеранок, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною	Підпункт 20 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону потребує перегляду з метою чіткого визначення категорій з числа ветеранів / ветеранок, які матимуть право на додаткові гарантії у

мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, належать: <i>ветерани / ветеранки</i>; особи, які звільняються або звільнені з військової служби, поліцейські, особи рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, які визнані в установленому порядку непридатними до відповідної служби, зокрема з числа ветеранів / ветеранок, ветеранів / ветеранок, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, та постраждалих учасників Революції Гідності (у період здійснення заходів, спрямованих на повернення зазначених осіб з військової служби (служби) до цивільного життя відповідно до Закону України «Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів /		сприянні працевлаштуванню
--	--	---------------------------

	ветеранок російсько-української війни»)		
53	Підпунктом 21 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується статтю 115 Кодексу цивільного захисту України (далі – Кодекс) доповнити частиною другою, якою передбачено, що держава гарантує особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, які визнані в установленому порядку непридатними до відповідної служби, зокрема з числа ветеранів / ветеранок, ветеранів / ветеранок, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, та постраждалих учасників Революції Гідності, забезпечення належної підтримки під час повернення зі	1.4. Зміст проекту акта виходить за межі предмета його правового регулювання. 1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства. 1.13. Не дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проекту акта. 1.15. Не дотримано вимог щодо неприпустимості в проєкті акта суперечності смислового плану. Слід зазначити, що Кодекс регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, пожеж та інших небезпечних подій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади (далі – центральні органи виконавчої влади), органів державної влади, що не входять до системи центральних органів виконавчої влади (далі – інші органи державної влади), Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, встановлює права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності (далі – суб'єкти господарювання), а також інших юридичних осіб. Відповідно до підпункту 3 частини першої статті 106 Кодексу контракт припиняється	Підпункт 21 пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону потребує перегляду та доопрацювання з урахуванням наведеного

<u>служби до цивільного життя.</u> Державна підтримка осіб, визначених абзацом першим цієї частини, під час їх повернення з служби до цивільного життя <u>здійснюється відповідно до статті 24 Закону України «Про основні засади державної ветеранської політики щодо ветеранів / ветеранок російсько-української війни».</u> Супровід у процесі здійснення заходів з надання підтримки під час повернення осіб, визначених абзацом першим цієї частини, з служби до цивільного життя здійснюється <u>фахівцем із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, службою супроводу у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України</u>	(розривається), а особи рядового і начальницького складу <u>звільняються із служби цивільного захисту, зокрема, за станом здоров'я</u> – на підставі висновків (постанов) центральної лікарсько-експертної комісії, лікарсько-експертних комісій центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, <u>про непридатність або обмежену придатність до служби.</u> Водночас статтею 24 проекту Закону пропонується врегулювати правовідносини, спрямовані на реалізацію державних гарантій під час повернення з військової служби до цивільного життя, суб'єктом яких є учасники системи повернення. При цьому згідно з пунктом 19 частини першої статті 1 проекту Закону учасники системи повернення – ветерани / ветеранки, з числа осіб, які звільняються або звільнені з військової служби, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України. Таким чином, на нашу думку, змінами, запропонованими до статті 115 Кодексу, пропонується встановити державні гарантії, передбачені статтею 24 проекту Закону, особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту (які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України
--	---

		і брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України) звільнених за станом здоров'я, проте не мають статусу ветерана / ветеранки, що, на наш погляд, не є логічно послідовним. Крім того, слід зазначити, що статтею 115 Кодексу, яка є складовою глави 24 «Соціальний та правовий захист», врегульовуються правовідносини щодо соціального та правового захисту осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, працівників органів та підрозділів цивільного захисту. При цьому Кодекс містить главу 27 «Додаткові гарантії соціального захисту», до складу якої входить стаття 124, згідно з якою статус ветерана служби цивільного захисту та члена сім'ї ветерана служби цивільного захисту встановлюється законом. З метою дотримання вимог нормопроєктувальної техніки щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проекту акта, неприпустимості суперечностей смислового плану, аналізуючи предмет правового регулювання статей 115 та 124 Кодексу, на нашу думку, запропоновані зміни до Кодексу потребують перегляду та доопрацювання у розвиток положень, закріплених у Кодексі, а також уточнення у частині слів «які визнані в установленому порядку непридатними до відповідної служби»	
54	Абзацом третім другого підпункту 26	1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу,	В абзаці третьому другого підпункту 26

	пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до абзацу четвертого пункту 7 статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту»	<i>точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> Відповідно до вимог нормопроектувальної техніки під час підготовки тексту проекту акта слід дотримуватися такого принципу, як належна ясність викладу, точність опису, який базується на правильному та професійно грамотному доборі слів і словосполучень (термінів), точності, лаконічності і водночас доступності мови актів. Разом з тим відповідні слова містяться в абзаці четвертому частини сьомої статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту»	пункту 3 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» слово та цифру «пункт 7» слід замінити словами «частини сьомої»
55	Проектом Закону вживаються слова «спорт ветеранів війни», «послуг з медичного обслуговування (медичних послуг)». Крім того, проектом Закону вживаються слова «програми державних гарантій медичного обслуговування населення (програми медичних гарантій)», «програмою медичних гарантій»	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Законодавством України про фізичну культуру і спорт та охорону здоров'я вживаються терміни «спорт ветеранів», «послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга)». Крім того, відповідно до вимог нормопроектувальної техніки проект акта повинен відповідати таким вимогам, як точність та уніфікованість термінології	Проект Закону потребує доопрацювання в частині вживання відповідних слів та з метою уніфікації термінології
56	Проект Закону в частині слів «громада», «члени громади», «органи державної влади та місцевого самоврядування», «місцеві ради»	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Зазначені терміни не узгоджуються з термінологією Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»	Проект Закону потребує доопрацювання з метою приведення у відповідність до термінології законодавства України
57	Проект Закону в частині застосування слів «інші демобілізовані особи»,	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i>	Проект Закону потребує відповідного доопрацювання з урахуванням

	«демобілізовані особи» у відповідних відмінках	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Варто зауважити, що у проєкті Закону не визначено, які саме категорії осіб відносяться до «інших демобілізованих осіб» та «демобілізованих осіб», що не відповідає принципу юридичної визначеності та вимогам щодо належної ясності викладу, точності, а отже, потребує відповідного доопрацювання	наведеного
58	Проект Закону в частині застосування слів « <u>зоні</u> бойових дій»	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> <i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Щодо запропонованого слід враховувати термінологію Закону України «Про оборону України», в якому визначено та застосовується така термінологія, як: <i>район воєнних (бойових) дій</i> – це визначена рішенням Головнокомандувача Збройних Сил України частина сухопутної території України, повітряного або/та водного простору, на якій впродовж певного часу ведуться або/та можуть вестися воєнні (бойові) дії (стаття 1)	Проект Закону слід доопрацювати з урахуванням наведеного
59	До проєкту Закону в цілому	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Проектом Закону пропонуються зміни до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», згідно з якими пропонується, зокрема, виключити з-під сфери дії цього Закону деякі категорії осіб, які належать до учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни та сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, виключивши пункти 11,	Проект Закону потребує перегляду та відповідного доопрацювання з урахуванням наведеного, а також пропозицій відповідних заінтересованих органів

		19–25 частини першої статті 6, пункти 4, 11–16 частини другої статті 7, статтю 10¹, тим самим позбавивши права на пільги, передбачені вказаним Законом для відповідних категорій осіб. При цьому у проекті Закону пропонується встановити нові гарантії для відповідних категорій осіб. Варто звернути увагу, що аналіз проекту Закону свідчить про нерівнозначність гарантій, запропонованих для відповідних категорій осіб у порівнянні з деякими пільгами, встановленими для них Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Прийняття проекту Закону в запропонованій реакції спричинить ризик порушення частини третьої статті 22 Конституції України, якою визначено, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. З огляду на наведене проект Закону потребує ґрунтовного аналізу з метою встановлення максимально рівнозначних гарантій для відповідних категорій осіб у порівнянні з пільгами, передбаченими для них чинною редакцією Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»	
--	--	--	--

Чек-лист 4

**Оцінка відповідності проекту акта законодавства
принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків**

Підсумкова оцінка: відповідний.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект акта законодавства:</i>	так
---	-----------------------------------	-----

1.1	відповідає міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюціям міжнародних конференцій, міжнародних організацій, її органів	так
1.2	відповідає національному законодавству України у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків	так
1.3	внаслідок прийняття нормативно-правового акта неможливе в короткостроковій або довгостроковій перспективі погіршення/послаблення захисту прав жінок/чоловіків	так
1.4	при підготовці проекту акта законодавства зібрані та проаналізовані дані з розбивкою за статтю та віком	–
1.5	при підготовці проекту акта законодавства визначені та враховані потреби жінок і чоловіків, хлопчиків та дівчаток	–
1.6	не містить положень прямої або непрямої дискримінації, підбурювання або утиску на основі статі особи або групи осіб	так
1.7	забезпечує збалансовану участь та рівні можливості для жінок і чоловіків різних груп у виборчому процесі, прийнятті рішень на всіх рівнях, представленості у державних органах та органах місцевого самоврядування, політичній чи громадській діяльності	–
1.8	не містить положень, які можуть призвести до обмеження прав або можливостей жінок або чоловіків у соціально-економічній сфері, доступі до інфраструктури та послуг, зайнятості, праці та одержанні винагороди за неї, у сфері підприємництва та соціального захисту, громадянства, шлюбу, сімейних відносин, материнства і батьківства, охорони здоров'я тощо	так
1.9	позитивні дії мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної/фактичної нерівності у можливостях жінок і чоловіків щодо реалізації прав і свобод	–

Чек-лист 5

Оцінка відповідності проекту міжнародного договору України, який пропонується схвалити (підписати) згідно з проектом акта законодавства, Конституції та законам України

Підсумкова оцінка: проект акта законодавства не є проектом акта законодавства, яким пропонується схвалення (підписання) проекту міжнародного договору України.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект міжнародного договору України відповідає Конституції України</i>	
2	<i>Проект міжнародного договору України відповідає законам України</i>	
3	<i>Інше</i>	